

kraciji ovakva bi knjiga izazvala odgovor iz bankarskog sektora, no, do trenutka pisanja ovog prikaza, na takav odgovor još uvijek čekamo.

Armano Srblijinović

Mirko Bilandžić i Luka Leško
SPORT I NACIONALNA
SIGURNOST. Terorizam, špijunaža
i korupcija u nogometu i ostalim
sportovima
Despot infinitus, Zagreb, 2019., 366 str.

Knjiga Mirka Bilandžića i Luke Leška „Sport i nacionalna sigurnost. Terorizam, špijunaža i korupcija u nogometu i ostalim sportovima“ podijeljena je u sljedeće cjeline: Predgovor; Uvod i temeljni pojmovi: Teorijski koncept povezanosti sporta i nacionalne (ne)sigurnosti; Sport i nacionalni identitet; Sport i hrvatski nacionalni identitet; Sport, međunarodni ugled države i sportska diplomacija; Sport u ostvarenju vanjskopolitičkih ciljeva Republike Hrvatske; Sport kao meta i instrument sigurnosnih ugroza; Zaključno: stanje i perspektive; Conclusions: situations and perspectives; Literatura; Popis kratica; Popis tablica i slika; Kazalo imena; Kazalo pojmova; i Bilješka o autorima.

U uvodnom poglavlju autori iznose vrlo detaljnu teorijsku podlogu te razmatraju razloge zapostavljenosti uključivanja sporta

u sigurnosne studije i provedbene politike nacionalne sigurnosti. Pokazuju kako su sigurnosne studije od ustanovljenja doživjele mnoge promjene, proširenja i diversifikacije te su u kontinuiranom razvoju. Njihove granice nisu čvrsto određene, postoje mnoga preklapanja s drugim znanstvenim (pod)disciplinama i uporabom znanja, epistemologije, teorija i metodologije tih (pod)disciplina u studijama sigurnosti. Kao institucionalizirana znanstvena disciplina, studije sigurnosti imaju dvostruki identitet: akademsko su područje, ali i relevantne za provedbenu politiku (engl. *policy*). Unatoč proširenju i produbljivanju, područje sporta ostalo je izvan sustavnoga interesa sigurnosnih studija i provedbene politike nacionalne sigurnosti. Taj je problem vodio postavljanju dvaju osnovnih ciljeva ove knjige. Prvi je teorijska analiza povezanosti sporta i nacionalne sigurnosti, potkrepljena brojnim empirijskim primjerima diljem svijeta (više od 500). Drugi cilj podrazumijeva kreiranje provedbenih smjernica za razvoj sigurnosne politike i prakse, u svrhu sustavnoga upravljanja učincima sporta na nacionalnu sigurnost. Drugo poglavlje tematizira relacije sporta i nacionalnog identiteta, koji je jedan od esencijalnih elemenata ostvarenja nacionalne sigurnosti. Osim teorijskog okvira, izneseni su brojni primjeri uloge sporta za nacionalni identitet u državama diljem svijeta. Treće poglavlje tematizira relacije sporta i hrvatskog nacionalnog identiteta. Osim teorijskog okvira, izneseni su brojni primjeri koji potkrepljuju ulogu sporta za hrvatski nacionalni identitet. Četrto poglavlje obrađuje, teorijski i empirijski, ulogu sporta u međunarodnom ugledu države odnosno koncepte sportske diplomacije. Uz adekvatno teorijsko uporište, autori detaljno opisuju 10 koncepata

4 Klepo, M. (2020). Za moratorij kredita domaće banke traže plaćanje solemnizacije?! *Jutarnji list*, 9. travnja 2020. URL: <https://novac.jutarnji.hr/novacnik/za-moratorij-kredita-domace-banke-traze-placanje-solemnizacije/10188547/> (09.04.2020.)

sportske diplomacije koji se primjenjuju u državama diljem svijeta. Peto poglavlje tematizira ulogu sporta u ostvarenju vanjskopolitičkih ciljeva Republike Hrvatske te generira brojne provedbene smjernice koje mogu biti od neposredne koristi za državu. Šesto je poglavlje, pod naslovom „Sport kao meta i instrument sigurnosnih ugroza“, najopsežnije te je podijeljeno na više potpoglavlja: Terorizam i sport, Atentati i otmice u sportu, Obavještajno djelovanje u sportu, Navijačko nasilje i ekstremizam, Navijačko nasilje i ekstremizam u Republici Hrvatskoj, Korupcija i organizirani kriminal u sportu, Korupcija i organizirani kriminal u hrvatskome sportu). U svakome potpoglavlju iznesen je teorijski okvir, niz empirijskih primjera te su predložene konkretne provedbene smjernice (*policy*). Naposljetku, u poglavlju „Zaključno: stanje i perspektive“, sintetizirani su rezultati istraživanja te predložene konkretne provedbene smjernice.

Djelo, kako je vidljivo iz pregleda sadržaja, teorijski i empirijski tematizira pitanje povezanosti sporta i nacionalne sigurnosti te predlaže provedbene smjernice za razvoj sigurnosne politike i prakse, u svrhu sustavnoga upravljanja učincima sporta na nacionalnu sigurnost. Svojim pristupom, osobito vezivanjem teorijskih razmatranja i praktičnoga djelovanja, uz veliko mnoštvo izabраниh primjera, ova knjiga nije samo znanstveno-stručno relevantna, već, s obzirom na važnost nacionalne sigurnosti za opstojnost država, ima i mnogo širu političku, socijalnu, sigurnosnu i *policy* relevantnost. Posebna se njezina znanstvena relevantnost (i inovativnost) nalazi u činjenici da je područje sporta ostalo izvan sustavnoga interesa sigurnosnih studija i provedbene politike nacionalne sigurnosti, pa je ova knjiga, ne samo u nas već i u svjetskim razmjerima,

značajan doprinos sigurnosnim studijama. Osim njima, knjiga ima značajan potencijal doprinosa i drugim znanostima, npr. sociologiji, kineziologiji, antropologiji, povijesti, ekonomiji itd., a u praktičnom smislu i potencijal za kreiranje koncepcija i provedbenih sigurnosnih politika na globalnoj i nacionalnoj razini.

I u potonjem je možda i ponajveća vrijednost ove knjige. Ona je iznimno znanstveno djelo, i u nacionalnim i u svjetskim okvirima, napisano od autora koji su međunarodno priznati autoriteti u ovom području, ali za razliku od većine visokoznanstvenih knjiga koje uspostavljaju znanstvene poddiscipline, ova stilom ostaje iznimno pristupačna čitateljici ili čitatelju. Uza sve navedeno, njezina je možda ponajveća društvena vrijednost u kreiranim brojnim provedbenim smjernicama koje mogu poslužiti u Republici Hrvatskoj i međunarodnom okruženju. To se posebice odnosi na smjernice u pogledu: 1. uloge sporta u jačanju nacionalnoga identiteta / kohezije; 2. uloge sporta u međunarodnom ugledu države i ostvarenju vanjskopolitičkih ciljeva; 3. smjernice u pogledu protuterorističkih strategija i operativnih aktivnosti na sportskim objektima; 4. smjernice u pogledu implementacije *business intelligence* metoda u sportu; 5. smjernice u pogledu prevencije i sprječavanja navijačkoga nasilja te 6. smjernice u pogledu prevencije i sprječavanja korupcije i organiziranog kriminala u sportu. Upravo se zbog toga treba nadati da interes za njezino čitanje neće pokazati samo znanstvenici i široka javnost, već će ju kao potencijalni praktični *policy* priručnik u ruke uzeti i politički akteri te sigurnosni eksperti.

Goran-Pavel Šantek